

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Budai figurák*

Forrás: *Magyarország*

Bn

(Hely)

1926. 9. 5.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy *308*

Hely

Idő *"1926"*

Személy

Helyszám

908 (439) Pp. "1926"

Budai figurák

A biedermeier vendéglős, a kóbor borbély és a fel-találó fotográfus

— A Magyarország tudósítójától —

Nincs az a nagyfantáziájú író, aki vete-kedni tudna a világháború által fölkavart élet tragikomikus valóságaival. Ma százszorosan nem lehet érdektelen, ha néhány alakot vonul-tatunk fel, olyan alakokat, akik új egzisztén-ciát teremtettek maguknak a nagy összeomlás után és akik a középosztály különféle rétegei-ből kerülve ki, többé-kevésbé meg tudtak bir-kózni az új élet sulyos követelményeivel. Bu-dán, a romantika évszázados ősi fészkeben, különös figurákra akadunk lépten-nyomon, eb-ben a városban csak úgy hemzsegnek a sors-tól és saját külön hajlamaiktól furesára formált figurák. Keressünk föl egy párat.

*

Kevesen tudják, hogy Budapest szívében az Attila-utcában van egy kis vendéglő, amely-nek tulajdonosa egyetlen fölkapott, divatos vendéglőnek sem akar konkurenciát csinálni, mégis a legkülönlegesebb helyek egyikét hozta létre. Gyönyörű, minden nap frissen terített asztalok, a terítőkön himzett monogram ötagu koronával. Minden csak úgy ragyog a tiszta-ságtól. A tulajdonos maga, talpig fehér kö-penyben, tálalja az ebédet. Nincs pineér, csak egy csendes kiszolgálóleány. A pineér rontaná a „hangulatot“. Biedermeieres szoba, régi órák, képek a falakon. Értékes és izléses holmi. Sárga és kékszínű falak, egy kanári-madár, kalitkájában vidáman füttyörész.

Hosszas kérdezősködés után a tulajdonos bevallja, hogy nemesi család sarja s a koro-

nás holmi mind az anyjáié. Torontáliak. A megszállás alatt vetődtek Budapestre. A régi história. És persze elszegényedtek. Az asszony maga főz. Ószhaju, szelidareu matróna. Min-denki kezét fog a tulajdonossal és udvariasan bólint a Mama felé, aki szakadatlanul dolgo-zik. A koszt kitűnő. Házigazdám, mert inkább ennek tekintem, mint üzleti vállalkozónak, a legjobb helyre tessékel. Szemben velem: Erzsé-bet királyné mosolygós, ifjui arképe, csupa hamvas frissesség, előkelőség és artisztikum. Aztán: Madonnaminiatűrök, napoleoni csata-tér képe, zenélő óra.

Persze, az a legsodálatosabb, hogy ebben a vendéglőben 16.000 korona a menü. Nem kü-lönösen olcsó, hiszen ma már csaknem min-den budai vendéglőben találunk efféle kedvez-ményt. De a minőség és a mennyiség el-képesztő. Nem bírom megenni a porciómat és quantum satis jár hozzá kenyér, akárcsak Párisban, ha ugyan még él ez a jó szokás most a rossz frank idejében is.

Csodálkozva kéredezem:

— Boldogul?

— November óta van ez a vendéglőm, a la-kásomból hoztam hozzá butort, szépen kifesz-tettem, — mondja mosolyogva. — Elég jól megy. Télen mindig tele van. El kell küldeni a vendégek egy részét. Otthonos, meleg kis fész-ek ez a vendéglő. A kályha pompásan fűt.

— Olykor, a hidegben munkásember is be-téved, ugy-e?

— Ritkán. De megint elmennek. Nem tet-szik nekik. Tul csendes. Feszélyezi őket a

nagy tisztaság, az előzékenységem és az, hogy minden előzékenység dacára nem adok nekik alkoholt.

— Hát kik járnak ide?

— Zártkörű társaság, Régi, előkelő csalá-dok.

— És aztán?

— Művészek, írók. Ugy-e, csudálatos? Tet-szik nekik a csendes, otthonos, barátságos és derős környezet.

— Mindegyik talán egy elvesztett világot keres itt, elvesztett jólét illúzióját?

Bólint, szórakozottan, mintha nem értene. Vagy talán ő is itt akarja visszavarázsolni azt, ami elvesztett s a meghatottságát palástolja, mikor kérdezem:

— Vadak? Nagyon bohémek?

— Nem. Csupa nyugodt viselkedésű uriem-berek.

Az elkallódott kincsek tanyája ez, a régi szép Magyarország egyik muzeuma. Gyerünk innen. Összeszorul a szívem.

*

A másik ismerősöm földerit. Borbélysegéd. Hallottam róla, hogy Kinában is járt, neves arisztokratákat kísért világköruton.

Kopasz, foghijjas, hajlottjárású, zavaros-beszédű ember, pompásan kezeli a borotvát. Tényleg volt Kinában, arisztokratákkal, akik véletlenül belekeveredtek a háborus zónába. Látott kínai kivégzéseket. Hangsúlyozza, hogy a kínai nép rendkívül kegyetlen és érzéketlen minden fizikai fájdalommal szemben. Ez megfelel annak, amit eddig is sokszor hallot-tam és olvastam.

— Hol volt?

— Pekingben, — válaszolja büszkén. — Ugy terelik ott a népeket, mint a juhnyáját. De piszkos város. Nem olyan, mint például Szaloniki. Azonban az épületek olyanformák. — Szóval, maga Szalonikit tisztának tartja?

— Igen. A görög nép nagyon tiszta. Érdeklődve hallgatom furesaságait. Ba-nyamegyei, huszéves korában fölfedezték a legigényesebb arisztokraták s udvari borbé-lyukká avanszált, aztán önállósította magát, de most megint csak segéd. Ő is, mint annyi más, a tőzsdei konjunktura alatt tört le.

De kitűnő segéd, simakezü borbély. És amellett fantaszta.

Azt mondja, Kanadába akar kivándorolni családostul. Ott van a testvére, az küld pénzt, ha megy. De még nem tudja, menjen-e, lehet, hogy előbb vitézségért folyamodik. Beszéli, hogy kitüntette magát a háboruban. Megér-demli, — gondolja ő, — a vitézséget.

— És Kanada? Ért maga a földmivelés-hez?

— Nem kell ahhoz, kérem, érteni. A hábo-ruban is, akármit mondtak a tiszturak, mind-járt fölfogtam, megtanultam és mindjárt esi-náltam is. Én kérem igen gyors fölfogású ember vagyok.

Nem tudom, mit szólnak földbirtokosaink ehhez a különös nézethez? Tünődöm. De em-berem folytatja életrajzát.

— Jó családból származom. Rokonságban vagyok a P.-kel (itt egy ismert nemes csalá-dot emlit), akik közül az egyik miniszter volt. Négy polgárit jártam, aztán katonai iskolába akartam jutni, de anyám nem engedett, mert két testvérem a katonaságnál lett öngyilkos, máig is okolom. De hát agyonlőtték magukat a testvéreim.

— Tisza István borbélyja voltam én, — mondja egy kis szünet után, — mogorva, de igen jó ember volt, egy szivart és egy korona borralót adott békében, minden alkalommal.

— Sokat borotválta?

— Soha. Soha. Csak nyírni kellett. A sza-kállát. Meg a fejét. Azt nullás géppel. Könnyű munka volt és csak beszélni nem szabadott.

— Kezdem érteni Tisza Istvánt.

— Windischgraetz herceg is nnom ember volt. Annak a tárcájából ki lehetett venni a cigarettát, sohasem haragudott érte. És hogy harcolt az a háboruban! Igazi hős volt. Hunyadi...

— No, Isten vele.

Kacagok, de vigyázok, hogy szegény öreg

borbélyesgéd meg ne lássa. Oly becsületes arca van. Biztos, hogy nem hazudott, csak egy kicsit megzavarta félmüvelt fejét a világlátottság, meg az az önhitt képzelődés, hogy nemcsak a földműveléshez, hanem az önműveléshez is fölösleges időt vesztegetni.

*

Fényképész ismerősöm már egészen más típus. Ő valóban tanult, művelt ember. De mint annyi sok más fényképész, föltalálónak érzi magát. Annak a háznak a kapujában, ahol lakik, a legkülönfélébb képeket látom: budai esküvőket, polgárrasszonyokat és felfűnő, könnyedleplű művésznőket egyformán összevegyített a kirakataiban. Az bizonyos, hogy szerény ember, nem nagyon kérkedik eredeti meglátásával. Bemutatkozik: X Y főhadnagy vagyok. Nem tudja rólam, hogy a *Magyarság* munkatársa vagyok, fesztelenül beszél, kissé naivan. Legitimista, de nem politikál most, dolgozik. Hiszi, hogy találmánya korszakalkotó. De hogy miből áll, azt titkolja. Félachromatikus leneséről beszél, rézkarszerű, plasztikus hatású fővételekről, de hiszen ez nem új dolog! Németországban Dürkopp és Perschait voltak mesterei, a bécsi Barakovicot is nagyra tartja. Mindössze három éve fotografál. Azelőtt katona volt. Végigharcolta a háborút.

Pecsétgyűrűt visel.

— A Ludovikában végeztem 1915-ben, — mondja, — a háboruban 5 darab kitüntetést szereztem az orosz fronton, kétszer megszöktem, alighogy elfogtak a muszkák.

A forradalom alatt a Lánc-hidat védte, Böhm Vilmoossal is volt egy kis baja, azért a kommün alatt cseh megszállott területre szökött, akkor még vagyonos ember volt, vett egy fényképészműtermet egyik nagyobb felvidéki kisvárosban s a cseheknek állatképfelvételeket csinált. Nagyon szerették, ügyes embernek tartották s többször kapott megbízást. Egy ilyen alkalommal Németországba utazott, ahol a fényképészet mestereivel ismerkedett meg s ezután a csehek, mint kémet tekintették s hamar eltávolították. Ez nagy baj volt neki, mert a megszállt területen volt birtoka, ahol — főképp nagyvadra — passzióval vadászott. Mióta Budapesten tartózkodik, csak a fényképészetnek él, de amellet mindenki uriembernek tartja. Exponált legitimistákat gyakran lát vendégül, ezt magam is tapasztaltam, s ezek mind kitűnő állású, jólkereső, izig-vérig uriemberek, akik választékos és diszkrét eleganciájukra büszkék. És ő csupán találmányán gondolkozik, melyet nagyjelentőségűnek tart. Mindenesetre megérdemelné ez a nagy hit, hogy hivatalosan foglalkozzon vele olyasvalaki, aki meg tudja állapítani, vajjon indokolt-e vagy sem s ennek megfelelően támogatásban, vagy jótékony kiábrándításban kellene részesíteni. Derék, munkás, energikus embernek látszik, aki megérdemelné, hogy hiábavaló erőpazarlástól megkíméljék.

...y...r.